

**РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ
СЕЛЕКЦІЙНО-ПЛЕМІННОЇ РОБОТИ ЗІ СТВОРЕННЯ
ПОПУЛЯЦІЇ ЧЕРВОНО-БІЛОПОЯСОЇ ПОРОДИ
М'ЯСНИХ СВИНЕЙ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

І.Є. Ткаченко

Одеський державний аграрний університет

Проаналізовано історія створення популяції нової вітчизняної червоно-білопоясої породи м'ясних свиней (ЧБПП) Одеської області та специфіка її генофонду і продуктивності.

Перехід до інтенсивного ведення галузі свинарства передбачає наявність в регіонах України місцевої племінної бази (племзаводи, племрепродуктори) планових порід для чистопородного розведення, схрещування і гібридизації, а також забезпечення поголів'я свиней науково-обґрунтованою годівлею та умовами утримання. Особливо це необхідно для новостворених скоростиглих порід м'ясного напрямку продуктивності з підвищеним обміном речовин. Удосконалення цих порід і найбільш ефективне використання в системах розведення залежить від специфіки їх створення, генетичної мінливості на конкретний період, продуктивності. Тому актуально проаналізувати результати створення червоно-білопоясої популяції м'ясних свиней Одеського регіону.

Матеріал і методика досліджень. Матеріалом досліджень слугували стада свиней племгоспів Одеської області спочатку як спеціалізованої м'ясної лінії (СМЛ), потім – червоно-білопоясої спеціалізованої лінії (ЧПСЛ) і на заключному етапі – червоно-білопоясої породи м'ясних свиней (ЧБПП). Розглядалися поетапно питання генеалогічної структури, репродуктивних, відгодівельних і м'ясних якостей свиней, імуногенетичного стану генофонда популяції, методики створення нової лінії і родини в породі, продуктивність свиней в середньому по популяції та найкращі показники окремих кнурів і свиноматок, вивчення стресчутливості свиней на основі ДНК-діагностики за

ріанодинрецепторного гену і гетерозиготності генотипів тварин за групами крові (системи А, В, Д, Е, F, G, Н, К, L, М) в лабораторії генетики Інституту свинарства ім. О.В. Квасницького УААН, м. Полтава.

Результати досліджень. Починаючи з 1985 року в Одеській області проводилася робота під керівництвом академіка Рибалко В.П. за участю професора Агапової Є.М. та нашою сумісно зі спеціалістами племгоспів по створенню нової спеціалізованої м'ясної лінії свиней кросбредного походження (СМЛ, ЧПСЛ), яка була затверджена в 1994 році. Продовження роботи по збільшенню поголів'я тварин ЧПСЛ, консолідації планового типу тілобудови і масті, продуктивності передбаченої цільовим стандартом, створення і закладення нових ліній і родин, вивчення поєднань з іншими породами свиней було завершено створенням і затвердженням нової породи – червоно-білопоясої м'ясної (ЧБПП) з її популяцією в Одеській області.

Провідним племгоспом по створенню місцевої популяції породи був радгосп «Гвардійський» та його дочірні стада – СВК «Сергійова» Саратовського району, ТОВ «Авангард-Д» Овідіопольського району, ПСП «Дружба народів» Котовського району. Перевірка поєднання кнурів ЧПСЛ зі свиноматками великої білої породи і помісного походження проводилася на свинокомплексах «Свобода» Ізмаїльського району і «Дружба» Саратовського району.

Загальна кількість основних свиноматок ЧПСЛ і ЧБПП коливалася за роками в цілому від 370 до 200 голів. Щорічна реалізація племмолодняку у перші роки складала до 1000 голів, останні роки від 300 до 500 голів.

На першому етапі формувалися стада за усіма створюваними до 1985 року 7 генеалогічними лініями і 7 родинами шляхом завозу племінного молодняку із господарства «Молодь України» Черкаської області, пізніше – із «Ниви» Тернопільської області, «Комуніст» Миколаївської області, а потім замкнутого відтворення стада. Проводилося переважно кросування ліній по поколінням, виділення високопродуктивних свиноматок в провідну групу для вирощування від них ремонтних кнурців і свинок, оцінка тварин за власною продуктивністю і якістю потомства. Контроль мінливості генофонду стада радгоспу «Гвардійський» проводився за імуногенетичною структурою

рівня гомозиготності тварин по групам крові, зміни по поколінням алельного складу систем груп крові.

З метою підтримання генетичної мінливості в стаді була поставлена задача створення нової лінії і родини. Був використаний метод розведення «оновлення крові» за Овсяниковим О.І. (по Доброхотову Г.М., 1974) при поєднанні створюваної популяції ЧПСЛ з однієї з вихідних порід – полтавської м'ясної за розробленою схемою простого відтворювального схрещування, використанням «помісних» кнурів і частково «помісних» свиноматок і поєднання їх з чистопородними тваринами ЧПСЛ. Через 3 покоління були створені лінія Дівізіона і родина Дівізії.

Поряд з плановими лініями популяції кнурці нової лінії Дівізіона розповсюджувалися в племгоспи і на товарні ферми області та інші регіони України. Родоначальник лінії відрізнявся підвищеною скоростиглістю і мав живу масу 342 кг після 24-місячного віку. Видатні тварини демонструвалися на виставках. Кнур Демон 2989 відрізнявся значною довжиною тулуба – 190 см.

Багатоплідність 36 свиноматок провідної групи складала 12,10 голів поросят при молочності 62,9 кг, масі гнізда в 60-денному віці 185 кг. Свиноматка Дилема 5112 за трьома опоросами мала багатоплідність 14 поросят, молочність 90 кг при загальній масі 12 поросят в двомісячному віці 220 кг. Такі дані свідчили про високу потенційну можливість свиней нової популяції.

Відгодівельні і м'ясні якості молодняку свиней ЧПСЛ за результатами контрольної відгодівлі на Миколаївській контрольно-випробувальній станції у 1991 році показали результати по 28 підсвинкам – 797 грамів середньодобового приросту, 181 день – віку досягнення живої маси 100 кг, 3,61 кормових одиниць витрати корму на приріст, 25,3 мм товщину шпіку над 6-7 грудними хребцями, 96 см довжину туші, 62% вихід м'яса у туші, 11,1 кг масу окосту. Ці показники відгодівельних і м'ясних якостей молодняку перевищували вимоги цільового стандарту плануємої породи і вимоги класу еліта для свиней 2 групи порід відповідно (190 днів, 3,7 і 3,8 к.од., 28 мм, 94 см, 11,0 кг) від 0,85% до 10,36%.

Оцінка стресчутливості основного стаду свиней радгоспу «Гвардійський» проведена за ріанодинрецепторним геном, що регулює синтез білка діючого як регулятор транспорту Ca^{2+} крізь канали саркоплазматичного ретикулулу скелетних м'язів, що діагностує PSS для точного встановлення генотипу тварин по погіршенню якості м'яса. Тільки дві свиноматки мали гетерозиготний стан (Nn), а в основному – NN, як стресостійкі.

Висновки. На основі проведених досліджень встановлено, що червоно-білопояса порода м'ясних свиней Одеської популяції є високопродуктивна, стресостійка, доповнює генеалогічну структуру породи новою лінією Дівізіона і родиною Дівізія для підвищення генетичної її мінливості, добре поєднується з великою білою породою і помісними свиноматками в умовах свинокомплексів.

Література

1. Агапова Е.М., Кистол І.В., Ткаченко І.Е. и др. *История и перспективы формирования методов интенсивного ведения свиноводства // Аграрний вісник Причорномор'я. – Вип. 31. – Одеса, 2005. – С. 14-16.*
2. Агапова Е.М., Кононенко Ю.И., Ткаченко І.Е. и др. *Совершенствуем генетическое звено энергосохраняющих технологий в свиноводстве – красно-белопоясую мясоокорочную породу свиней // Аграрний вісник Причорномор'я. – Вип. 32. – Одеса, 2006. – С. 39-41.*
3. Агапова Е.М., Улызько С.И., Кононенко А.В., Дан Н.Й. *Стресс-реактивность мясных генотипов свиней // Аграрний вісник Причорномор'я. – Вип. 32. – Одеса, 2006. – С. 154-156.*
4. Давидов А.Ф. *Пути снижения подверженности свиней стрессам и повышения их продуктивности // Сб.науч.тр. Харьковского СХИ. – Харьков, 1985. – С. 54-60.*
5. Доброхотов Г.Н. *Свиноводство. – М., 1974. – 548 с.*
6. Максимов А.Г. *Развитие, воспроизводительные качества и биологические особенности свиней разной стресс-реактивности и генотипа. Автореф. дис. ... канд. с.-х. наук. – Персиановский, 2005. – 24 с.*

7. Рыбалко В.П. Завершающий этап создания мясоокорочной красно-белопоясой породы свиней // *Аграрний вісник Причорномор'я*. – Вип. 31. – Одеса, 2005. – С. 10-12.

Ткаченко И.Е. Результаты выполнения программы селекционно-племенной работы по созданию популяции красно-белопоясой породы мясных свиней в Одесской области.

Проанализирована история создания популяции новой отечественной красно-белопоясой породы мясных свиней (КБПП) в Одесской области и специфика ее генофонда и продуктивности.

Tkachenko I.E. The results of selection-pedigree work programmed fulfillment as concerned the development of Krasno-Belopoyasaya breed population of meat-purpose pigs in Odessa region.

The history of a new domestic Krasno-Belopoyasaya breed population of meat-purpose pigs in Odessa Oblast and the specific features of its gene fund and productivity has been analyses.